

УДК 339.9:504

БОХАН Аліна,

к. е. н., доцент, докторант кафедри міжнародних економічних відносин
Київського національного торговельно-економічного університету

АКТИВІЗАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ У ФОРМАТІ КОНВЕРГЕНЦІЇ ДЕРЖАВ*

Розглянуто питання сучасних умов активізації екологічної дипломатії в контексті задіяння формату конвергенції держав на фоні трансформації міжнародних економічних відносин і нових напрямів їх розвитку.

Ключові слова: екологічна дипломатія, глобальна економічна взаємодія, конвергенція, стратегічне партнерство.

Бохан А. Активизация экологической дипломатии в формате конвергенции государств. Рассмотрены вопросы современных условий активизации экологической дипломатии в контексте применения формата конвергенции государств на фоне трансформации международных экономических отношений и новых направлений их развития.

Ключевые слова: экологическая дипломатия, глобальное экономическое взаимодействие, консолидация, стратегическое партнерство.

Постановка проблеми. Новітні політичні, економічні, соціальні та екологічні компоненти, що присутні в трансформаціях господарських систем країн, посилюють глобалізацію в динамічно змінному середовищі життєдіяльності людства, де потенціал природного, ресурсного, енергетичного, інформаційного та іншого виду забезпечення є відмінний між країнами світу. З огляду на це активність суспільства пов'язується з новим стилем міжнародного діалогу й переговорів між політиками, дипломатами, керівниками країн світового лідерства, бізнесменами, науковцями та іншими впливовими акторами світового ринку щодо питань удосконалення стратегій екологічно збалансованого розвитку суспільства.

У цьому контексті вагомим аргументом у розширенні напрямів міжнародної співпраці є необхідність належним чином упереджувати та долати екологічні загрози. Очевидно, що сили реагування на такі

* Стаття відображає результати дослідження автора в рамках науково-дослідної роботи, що виконувалась впродовж 2015–2017 рр. у Київському національному торговельно-економічному університеті за запитом Міністерства освіти та науки України («Стратегічне партнерство у вимірі економічної безпеки України» номер державної реєстрації 0116U000785).

виклики переважно концентруються у спільному просторі економічної, безпекової та екологічної взаємодії країн на основі ресурсної агрегації. Це спонукає ринкових суб'єктів до новативності в конкурентній боротьбі та налагодженні ефективних комунікацій із використанням засобів дипломатії. Відбувається переосмислення людиною дії природних і суспільних законів, їх впливу на еволюційні зрушення та соціальну економіку, механізми екологізації світового господарювання, а також посилення конвергенції як результату інтенсифікації міжкультурного спілкування в різних сферах діяльності.

Свідченням цього є зміна механізмів дипломатії задля досягнення прийняттого компромісу й порозуміння у подоланні екологічних проблем, оскільки це важлива передумова для реалізації цілей «Програми 2030 для сталого розвитку» (*The 2030 Agenda for Sustainable Development*)¹. У зв'язку з цим навіть представники дипломатичних кіл провідних країн світу заявляють про доцільність і складність функціонального розширення їх діяльності як реакції на привнесення елементів інтерактивності до сфери екологізації міжнародних відносин і розвитку стратегічного партнерства. Створення клімату довіри та збільшення інвестицій в дипломатію через поєднання економічних і екологічних інтересів країн має орієнтувати на політичний конструктивізм, ринкову адаптивність і соціальну вигідність від глобальної еко-синергії людства шляхом використання потенціалу конвергенції.

Для всієї міжнародної спільноти постає актуальним утвердження такого формату взаємодії держав, що сприятимуть: реалістичності виконання соціально-екологічних завдань; диверсифікованості напрямів покращання політико-фінансово-економічної ситуації; дипломатичності в подоланні різних конфліктів (ресурсних, територіальних, екологічних, військових, етнічних та ін.); злагожденості дій країн в реагуванні на природно-техногенні катаклізми і наданні допомоги постраждалим. Екологічна дипломатія є важливою сферою, де оновлення мають системний характер.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Наукові дослідження екологічних аспектів дипломатії розглядаються вченими в контексті проблематики, що відображає: міжнародну еколого-економічну політику, економічну безпеку (А. Мазаракі, В. Панченко, Т. Перга, І. Шевченко [1–4]); специфіку видової конвергенції через різні аспекти її

¹ У 2015 р. Генеральна Асамблея ООН прийняла резолюцію щодо нового проекту міжнародної співпраці «The 2030 Agenda for Sustainable Development», який містить 17 цілей: 1) ліквідація бідності; 2) ліквідація голоду; 3) міцне здоров'я і благополуччя; 4) якісна освіта; 5) гендерна рівність; 6) чиста вода і санітарія; 7) недорога та екологічно чиста енергія; 8) гідна праця та економічне зростання; 9) індустріалізація, інновації та інфраструктура; 10) зменшення нерівності; 11) збалансований розвиток міст і населених пунктів; 12) відповідальне споживання та виробництво; 13) боротьба зі зміною клімату; 14) збереження морських екосистем; 15) збереження екосистем суші; 16) мир, правосуддя й ефективні інститути; 17) партнерство в інтересах стійкого розвитку. [URL : <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>].

представлення: геополітичну, економічну, екологічну, енергетичну та ін. (О. Білорус, О. Гирич, Н. Грущинська, Г. Харламова [5–8]); нові вектори дипломатії та її інтегровані форми екологізації (Л. Блаксекієр, А. Купер, К. Дорсі [9–11]) та ін.

Науково-теоретичні розвідки екологічного змісту є міждисциплінарні, що свідчить про урізноманітнення суспільних зв'язків унаслідок інтернаціоналізації форм господарювання. Тому важливо привертати увагу теоретиків і практиків міжнародних відносин до розширення напрямів еколого-економічного співробітництва, запровадження країнами мобільної контактності у сфері екологічної дипломатії. Малодослідженим залишається процес імплементації країнами еколого-політичних новацій з його специфікою відносно кадрового, організаційного, фінансового, інформаційного, технологічного та іншого забезпечення; ступенем відкритості інституціонального середовища для зарубіжних дипломатичних технологій.

Метою статті є визначення умов активізації екологічної дипломатії у форматі конвергенції держав, що набуває різного прояву в суспільних трансформаціях і господарських ініціативах у міжнародних економічних відносинах.

Матеріали та методи. Відповідно до мети та предмета дослідження в статті використовуються загальні та спеціальні наукові методи. Формально-логічний метод забезпечує нову інтерпретацію сутності екологічної дипломатії та поглиблення її наукового дискурсу. Для виявлення тенденцій у розвитку міжнародних відносин застосовується компаративістський метод, який забезпечує виявлення європейських еко-орієнтирів конвергенції. Системний аналіз окреслює практику міжнародного еколого-економічного співробітництва. Використання методів індукції та дедукції розкривають нові аспекти екологічної проблематики. Інформаційною базою наукового дослідження слугують праці вітчизняних і зарубіжних вчених.

Результати дослідження. Новочасність, багатоаспектність і суперечливість прояву ефектів глобалізації змушує суспільство виважено й критично сприймати науково-технічні досягнення й модернізаційні зрушення в світовій економіці. Адже вони кардинально змінюють уклад життя, формують нові горизонти соціально-економічних благ і прагнень спільнот до взаємодії. Налагодження й інтенсифікація міжнародних контактів – природний і закономірний процес зближення різних культур країн, що включає політичні, економічні, бізнесові та інші компоненти у своєму видовому представленні. Але імпульси суспільних інтенцій закладені, насамперед, у природно-екологічних компонентах, які спроможні впливати на цілу низку інших компонентів і підсилювати їх дію на основі ефектів конвергенції. Причиною є те, що у геополітичному просторі та дипломатичній підтримці архітекτονіки його існування є кілька тенденцій: формування цивілізаційної спільності за принципом «всесвітньої конвергенції» (взаємозалеж-

ність економік держав, цілісність світового господарства, поглиблення міжнародного поділу, поглиблення виробничої, інноваційної та екологічної кооперації; розв'язання міжцивілізаційних суперечностей у різних формах суспільного прояву, що зумовлюють дивергенцію глобального розвитку [12]; ускладнення еколого-економічної стратифікації країн, що зумовлює реагування суб'єктів різного щабля представництва (урядових, міждержавних, інституційних, корпораційних, бізнесових, громадських) на зміст ринкових дисонансів, конкуренції, конфліктів, а також вимагає активізації екологічної дипломатії задля досягнення компромісів у міжнародній торгівлі та світовій економіці загалом [13].

У зв'язку з цим, виклики глобалізації посилюють значимість спільних дій країн у сфері «*Sustainable Development*» і покращення міжнародного порядку шляхом: сприяння миротворчим зусиллям і демократичним цінностям; подолання голоду та бідності у світі²; розв'язання проблем екології і наслідків природних катаклізмів³; стримання потоків біженців⁴; протидії агресії, екстремізму й міжнародному тероризму тощо. Наприклад, у 2015 р. загальносвітовий обсяг ресурсів, що виділявся на розвиток бідних країн, становив більше 319 млн дол. США. Характерною є тенденція до зменшення обсягів коштів як наслідок різкого скорочення поточності фінансів із приватного сектора. Водночас міжнародне торговельне співтовариство й надалі продовжує надавати країнам із низьким рівнем доходу сприятливіші умови доступу на ринки для експортних товарів. За період 2005–2015 рр. частка товарних позицій з нульовою ставкою мита для продукції з країн, що розвиваються, у світі збільшилась в цілому від 41 % до 50 % [14]. Це сприяє прояву конвергенції (зменшення розшарування) доходів між Північчю і Півднем (центром і напівпериферією) та скорочення кількості найбіднішого населення.

² За даними ООН, загальна кількість людей, які страждають від недоїдання, зменшилась у світі з 930 млн осіб (2000–2002 рр.) до близько 793 млн осіб (2014–2016 рр.). Наприклад, у 2013 р. частка населення, що жила менше ніж на 1,90 дол. США в день становила в Африці, півд. від Сахари – 42,3 %, Океанії – 27,2 %, Центральна і Півд. Азії – 14,4 %, Латин. Америці і Карибському басейні – 5,4 %, Східній і Півд.-Схід. Азії – 3,2 %, Півн. Африці і Зах. Азії – 2,6 %, Австралії і Новій Зеландії – 0,7 %, Європі і Півн. Америці – 0,6 %. При цьому майже 80 % всіх бідних людей у світі проживають у сільській місцевості, 64 % із них – зайняті у сільському господарстві. Але обсяги офіційних іноземних і вітчизняних інвестицій в сільське господарство постійно зменшуються (частка с/г у загальному обсязі допомоги секторального значення, що надається країнами-членами ОЕСР, у сер. 1980-х рр. була 20 %, а в 2015 р. – 7 %) [URL : <http://unstats.un.org/sgds>].

³ У даний час економічні збитки від небезпечних природних явищ оцінюються в середньому 250–300 млрд дол. США на рік, але за цього втрати маленьких і вразливих країн непропорційно більші порівняно з розміром їх економік. [URL : <http://unstats.un.org/sgds>].

⁴ Одним із найбільш важко подоланих перепон на шляху викорінення злиднів і забезпечення стійкого розвитку є конфлікти. Станом на кінець 2016 р. військові дії, насилля і переслідування призвели до переміщення у всьому світі 65,5 млн осіб. З 2015 р. кількість переміщених осіб збільшилось на 300 тис. осіб і досягла самої високої позначки за останні декілька десятиліть. До їх числа входили: 22,5 млн біженців; 40,3 млн внутрішньо переміщених осіб; 2,8 млн осіб, що шукають притулку. [URL : <http://unstats.un.org/sgds>].

Наразі в міжнародній політиці, стратегічному партнерстві та еко-дипломатії спостерігається утвердження нових акцентів у стратегізації екологічного розвитку держав через призму форсайту і конвергенції ідей. Такий підхід вимагає здійснення модернізації та екологізації національних економік, реформування держуправління і сфери зовнішньоекономічної діяльності на засадах інноваційності, збалансованості, транспарентності, безпековості та ін.

Саме тому царина національної зовнішньої політики вже не є полем діяльності чи контролю винятково органів зовнішніх зносин. Лідери держав та урядів, міністерства і парламентські структури цілком самостійно виходять на прямі міжнародні зв'язки зі своїми безпосередніми візаві і партнерами, демонструючи цим нові умови та потреби в налагодженні міжнародних контактів. Головним тут є те, що при всіх контактах – на найвищому рівні, з впливовими міжнародними акторами й організаціями – для досягнення позитивного результату не можна обійтися без попереднього комплексного опрацювання питань професіоналами дипломатичної служби, допомоги різнопрофільних міжнародних експертів і виконавців із забезпечення таких контактів і контролю за впровадженням укладених міжнародних домовленостей. Американська школа дипломатії додає до цього як нову місію XXI ст. – необхідність зв'язувати людей і народи «своїї» і «чужих» держав і на рівних сприяти підвищенню конкурентоспроможності «свого» бізнесу у світових господарських відносинах [15]. Це дає підстави стверджувати про утворення нових векторів міжнародної конвергенції, урізноманітнення її видів на вищому рівні представлення екологічної диверсифікації.

Варто зазначити, що поняття «конвергенція» (лат. *convergentio*, *convergo* – сходжусь, наближаюсь; англ. *convergence*) охоплює досить спектральне тлумачення:

- на загал як прагнення до зближення; процес властивий розмаїттям напрямів діяльності з метою взаємопроникнення в інші сфери/простори або злиття раніше роз'єднаних чи віддалених елементів/суб'єктів/об'єктів тощо;
- в біології позначають набуття схожих ознак у будові і функціях у далеких за походженням організмів унаслідок їх пристосування до однакових умов існування;
- в етнографії пов'язують із виникненням у різних місцях/народах незалежно одне від одного схожих або однакових культурних явищ під впливом законів суспільного/екологічного розвитку чи подібних природних умов;
- в медіа – висвітлення пов'язаних між собою політичних, економічних, екологічних і соціальних проблем, зосереджених у внутрішньому і зовнішньому медійному середовищі, в процесах менеджменту персоналом чи керування мультимедійними інформаційними потоками;

➤ в міжнародних відносинах – синхронізація макроекономічних параметрів і відповідність програмно-цільових орієнтирів країн, що адаптуються до умов глобальної системи і реалізують багатовекторну інтеграцію в різних формах на паритетних засадах [16].

У міжнародному аспекті представлення теорія конвергенції була висунута ще в 50–60 рр. минулого століття (Р. Арон, Дж. Гелбрейт, У. Ростоу, Я. Тінберген, Х. Шельські), що обґрунтовувала неминучість зближення та історичного синтезу двох соціально-економічних і політичних систем – капіталізму і соціалізму. У 70–80 рр. ця теорія набула певних аспектів інтерпретації в різних видах індустріального суспільства та пропагувалась з метою подолання розколу світу і загрози глобального термоядерного конфлікту між двома суспільними системами. Натомість, протилежною була «теорія дивергенції», яка викривала значно більше розбіжностей, аніж подібностей між цими системами. Поширеною на Заході була ідея «негативної конвергенції» (Г. Маркузе, Ю. Хабермас, Р. Хейлбронер), відповідно до якої протилежні системи запозичують одна в одній не стільки позитивні, скільки негативні елементи кожної з них, що призводить до кризи індустріальної цивілізації і посилює соціальні, екологічні та інші негаразди [17]. Головні акценти в осмисленні «конвергенції» все ж пов'язані з констатацією досягнення епохальної точки боротьби двох світових систем, що вимагало не лише міжнародних настанов і закликів щодо їх мирного співіснування, але й інтегрованої дипломатії в зближенні цих систем для формування безпеки майбутнього людства, збереження навколишнього природного середовища для нинішніх і прийдешніх поколінь. Екологічні ризики у цьому ідеологічному, політичному, економічному й мілітарному протистоянні також мали свої прояви, що спонукало дипломатів до пошуку нових форм міжнародних відносин і превентивної дипломатії для запобігання та врегулювання різних конфліктів.

Щодо цього теза Г. Кіссінджера є досить правомірною: «Конфлікти всередині суспільства і між ними точаться з незапам'ятних часів. Причина цих конфліктів не обмежуються відсутністю інформації або недостатньою спроможністю нею ділитися. Вони виникали не тільки між суспільствами, які не розуміли один одного, а й між тими, які розуміли один одного дуже добре... Там, де цінності, ідеали або стратегічні цілі входять у фундаментальні суперечності і можуть розпалити конфлікт не гірше, аніж загасити його» [18].

Екологічна дипломатія в цьому контексті значно розширює свої завдання та механізми щодо зміцнення міжнародної співпраці через різні формати конвергенції (функціональний, інституціональний, комунікаційний, інтеграційний). Прикладом кращих практик і досвіду розвитку конструктивного і структурованого діалогу є процес, започаткований Комюніке «Вигоди для екологічної політики ЄС через регулярний

перегляд імплементації в екологічній сфері» [19] задля підтримки досягнень цілей екологічної політики і законодавства ЄС⁵ шляхом [20]:

➤ надання комплексної оцінки про місце країни-члена щодо головних прогалин в імплементації в екологічній сфері, базуючись на однакових для кожної держави цільових орієнтирах (бенчмарках), які відображають існуючі й погоджені цілі політики та ключові зобов'язання, визначені екологічним законодавством ЄС;

➤ створення можливостей для активізації еко-дипломатії з країнами-членами в аспектах досягнень, дій і перешкод у подоланні прогалин в імплементації;

➤ надання ранньої та індивідуальної підтримки країнам-членам у їх зусиллях щодо імплементації «*acquis communautaire*» і політики ЄС на основі звітів;

➤ зміцнення культури дотримання зобов'язань ЄС в сфері екологічної політики та інформаційний супровід політичних дебатів і дискусій між інституціями ЄС про горизонтальні виклики; поширення найкращих екологічних практик, використання європейського досвіду еко-дипломатії; налагодження взаємодії з різними зацікавленими особами щодо розбудови мережі екологічної дипломатії та розвитку стратегічного партнерства.

Головними причинами мотивації країн-членів ЄС до здійснення комплексного, систематичного та спільного розгляду прогалин в імплементації є:

➤ виявлення ролі цього інструменту серед інших, таких як: моніторинг та звітування, процедура щодо недотримання, судова процедура, спеціальне законодавство для покращення правозастосування, перевірка відповідності (наприклад, кількість відкритих Європейською Комісією справ за процедурою щодо недотримання в екологічній сфері ЄС зменшується: 2010 р. (445 справ), 2011 р. (339), 2012 р. (296), 2013 р. (353), 2014 р. (334), 2015 р. (86) [21].

➤ недостатня імплементація збільшує екологічні, економічні та соціальні видатки (напр., економічна вартість, пов'язана із відсутністю імплементації екологічних *acquis* у 2011 р. оцінювалась приблизно у 50 млрд євро, включаючи кошти щодо правових процедур проти країн-членів (т. зв. *infringement cases*) [22];

➤ недотримання екологічних цілей ЄС впливає на довіру громадян як до органів національної влади, так і органів ЄС (напр., у 2014 р. за даними опитування «*Eurobarometer*» думки громадськості щодо ставлення європейськими громадян до довкілля було визначено, що: для 53 % – це дуже важливо, 42 % – достатньо важливо, 4 % – не дуже важливо, 1 % – зовсім не важливо [23].

⁵ Перегляд імплементації в екологічній сфері (*Environmental Implementation Review*) – це інструмент покращення імплементації екологічної політики і права в кожній країні-члені ЄС на основі дворічного циклу аналізу імплементації та діалогу.

Таким чином, зарубіжна практика доводить факт того, що конвергенція може виконувати важливу місію щодо еко-комфортизації спільного простору взаємодії. Екологічне законодавство не є самоціллю, воно повинно забезпечувати вигоду для європейських громадян і долати спільні виклики, з якими зіштовхується Європа [24].

В Україні питання необхідності покращення рівня практичного застосування екологічного законодавства має свою нагальність та гостроту. Але все ж реформи у сфері довкілля України набувають темпів, у т. ч. на вимогу виконання екологічної складової Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Після ратифікації й підписання Угоди всіма країнами-членами ЄС та набуття її чинності (01.09.2017) коло даної проблематики для України значно розширилося на всіх рівнях: парламентському, урядовому, громадському та ін. В умовах тривалого процесу апроксимації до європейського законодавства співпраця між Україною та ЄС почала охоплювати більш конкретну тематику еко-дипломатичної сфери. Системні реформи у цій галузі діяльності передбачають надання експертної оцінки й фінансової підтримки, ведення дискурсу на платформах міжнародного значення серед політиків, дипломатів, аналітиків, фахівців та інших учасників переговорного процесу.

Висновки. Геополітика та світова економіка в умовах глобалізованої ойкумени часто спричиняють соціально-екологічні метаморфози. Разом з цим еволюційні та історичні, просторові та часові характеристики життєдіяльності людства засвідчують про об'єктивну реальність асиметрії у суспільних відносинах, адже вони породжують нові ракурси сприйняття цінностей матеріального світу, який може бути вразливий до природних стихій і техногенних катаклізмів. Покращення рівня культури взаємодії, комунікацій у міжнародних економічних відносинах і стратегічному партнерстві допоможе поліпшити ситуацію. Динаміка науково-технічного прогресу впливає на світове господарювання, створюючи відповідні умови для активізації екологічної дипломатії у форматі конвергенції держави та забезпечуючи реалізацію багатовекторної інтеграції країн світу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Економічна безпека України в умовах глобалізаційних викликів ; за заг. ред. А. А. Мазаракі. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. 718 с.
2. Панченко В. Контрверсійність наслідків санкцій в міжнародній економічній політиці у процесі еволюції інструментів багатосторонньої дипломатії. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 20. С. 5–9.
3. Перга Т. Екологічна політика як інструмент зближення України з ЄС. Зовнішні справи. 2014. № 1. С. 44–47.
4. Шевченко І. Стратегічна екологічна оцінка як інструменти екологічної політики України. Економіка України. 2016. № 10. С. 79–88.
5. Білоус О. Глобальна неконвергенція транзитних і трансформаційних соціально-економічних систем. Екон. часопис-XXI. 2013. № 11–12 (1). С. 3–7.

6. Гирич О. Особливості формування американської та європейської моделей екологічної політики та їхній вплив на трансформацію міжнародних політичних пріоритетів. *Зовнішні справи*. 2015. № 11. С. 52–56.
7. Грущинська Н. Економічна дипломатія як потужний інструмент подолання конфліктогенності країн. *Екон. нобелівський вісн.* 2016. № 1 (9). С. 85–89.
8. Kharlamova G. An ecological-economic convergence: transition to sustainable energy. *Вісн. Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка*. 2013. № 9 (150). С. 44–49.
9. Blaxekjær L. Ø. *New Practices and Narratives of Environmental Diplomacy*. 2016. URL : <http://www.e-ir.inf>.
10. Cooper A. F. *The Changing Nature of Diplomacy*. 2013. URL : <http://www.oxfordhandbooks.com>.
11. Dorsey K. *Crossing Boundaries: The Environment in International Relations*. 2014. URL : <http://www.oxfordhandbooks.com>.
12. Кравчук Н. Я. Дивергенція глобального розвитку : сучасна парадигма формування геофінансового простору. Київ : Знання, 2012. С. 127–128.
13. Бохан А. Екологічна дипломатія : компроміси міжнародної торгівлі. *Зовнішня торгівля : економіка, фінанси, право*. 2016. № 4 (87). С. 33–41.
14. *The Sustainable Development Goals Report 2017*. URL : <http://unstats.un.org/sgds>.
15. Веселовський А. І., Кононенко К. А., Александров О. С., Гончарук А. З., Цветков О. Г. Реформування системи забезпечення зовнішніх зносин та дипломатичної служби України : аналіт. доп. Київ : НІСД, 2015. С. 6.
16. Корнев М. М. Теоретичне обґрунтування методів дослідження конвергенції економічних систем. *Менеджер*. 2014. № 2 (68). С. 49–55.
17. Шляхтун П. П. Політологічний термінологічний словник. Київ : ВПУ «Київський університет», 2015. С. 215.
18. Кіссінджер Г. Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контексті ; пер. з англ. Н. Коваль. Київ : Наш формат, 2017. С. 284.
19. Communication «Delivering the benefits of EU environmental policies through a regular Environmental Implementation Review». COM(2016)316 final. URL : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT>.
20. Імплементация екологічних зобов'язань в умовах дерегуляції в Європейському Союзі: досвід кращих практик для України. Аналітичний документ. Львів : Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля», 2017. С. 9–16.
21. Пріоритети Європейської комісії. URL : [www.http://ec.europa.eu](http://ec.europa.eu).
22. The costs of not implementing the environmental acquis. Final report ENV.G.1/FRA/2006/0073. URL : http://ec.europa.eu/environment/enveco/economics_policy/pdf/report_sept2011.pdf.
23. Attitudes of European citizens towards the environment. Special Eurobarometer 416, 2014. URL : <http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/publicopinion/index.cfm>.
24. Communication «Better Regulation : Delivering better results for a stronger Union». COM(2016)615 final. URL : <http://ec.europa.eu>.

Стаття надійшла до редакції 07.12.2017.

Bokhan A. Activation of environmental diplomacy in the format of convergence of the states.

Background. *The latest political, economic, social and environmental components that are present in the transformations of the economic systems of the countries intensify globalization in a dynamically changing environment of human life, where the potential of natural, resource, energy, information and other types of support is different between countries of the world. Creating a climate of trust and increasing investments in diplomacy through a combination of economic and environmental interests of countries should focus on political constructivism, market adaptability and social utility from the global eco-synergy of humanity through the use of convergence potential.*

Analysis of recent research and publications. Scientific research on ecological aspects of diplomacy is considered by scientists in the context of a problem that reflects: international ecological and economic policy, economic security; the specificity of species convergence through various aspects of its representation: geopolitical, economic, ecological, energy; new vectors of diplomacy and its integrated forms of environmentalization.

The **aim** of the article is to determine the conditions for the activation of ecological diplomacy in the format of convergence of states, which acquires various manifestations in social transformations and economic initiatives in the sphere of international economic relations.

Materials and methods. In accordance with the purpose and subject of research the general and special scientific methods are used in the article.

The results of the research. Setting up and intensifying of international contacts is a natural process of convergence of different cultures of countries, including political, economic, business and other components. But impulses of public intentions are laid, first of all, in the natural-ecological components that are able to influence a range of other components and enhance their effect on the basis of convergence effects. Ecological diplomacy significantly expands its tasks and mechanisms for strengthening international cooperation through different formats of convergence (functional, institutional, communication, integration). Foreign practice proves that convergence can fulfill an important mission in terms of eco-comfort of a collaborative space of interaction. Environmental legislation is not an end in itself; it should provide benefits for European citizens and overcome common challenges. In Ukraine, the issue of the need to improve the level of practical application of environmental legislation has its urgency. Conducting systemic reforms in this area of activity involves providing expert assessment and financial support, conducting discourse on platforms of international importance among politicians, diplomats, analysts and other professionals.

Conclusion. Geopolitics and the global economy in the conditions of globalized oecumene most cause socio-environmental metamorphoses. They give rise to new angles of perception of the values of the material world, which may be vulnerable to natural elements and man-made disasters. The driving force for this is to improve the culture of interaction, communications in the field of international economic relations and strategic partnership. The dynamics of scientific and technological progress affects the global economy, creating the appropriate conditions for the activation of environmental diplomacy in the format of convergence of the state and ensuring the implementation of multi-vector integration of the countries of the world.

Keywords: environmental diplomacy, global economic cooperation, consolidation, strategic partnership.

REFERENCES

1. Ekonomichna bezpeka Ukrai'ny v umovah globalizacijnyh vyklykiv ; za zag. red. A. A. Mazaraki. Kyi'v : Kyi'v. nac. torg.-ekon. un-t, 2010. 718 s.
2. Panchenko V. Kontroversijnist' naslidkiv sankcij v mizhnarodnij ekonomichnij polityci u procesi evoljucii' instrumentiv bagatostoronni'oi' dyplomatii'. Investycii': praktyka ta dosvid. 2017. № 20. S. 5–9.
3. Perga T. Ekologichna polityka jak instrument zblyzhennja Ukrai'ny z JeS. Zovnishni spravy. 2014. № 1. S. 44–47.
4. Shevchenko I. Strategichna ekologichna ocinka jak instrumenty ekologichnoi' polityky Ukrai'ny. Ekonomika Ukrai'ny. 2016. № 10. S. 79–88.
5. Bilous O. Global'na neokonvegencija tranzytynyh i transformacijnyh social'no-ekonomichnyh system. Ekon. chasopys-XXI. 2013. № 11–12 (1). S. 3–7.

6. Gyrych O. Osoblyvosti formuvannja amerykans'koi' ta jevrops'koi' modelej ekologichnoi' polityky ta i'hnij vplyv na transformaciju mizhnarodnyh politychnyh prioritytiv. *Zovnishni spravy*. 2015. № 11. S. 52–56.
7. Grushhyn's'ka N. Ekonomichna dyplomacija jak potuzhnyj instrument podolannja konfliktogennosti krai'n. *Ekon. nobelivs'kyj visn*. 2016. № 1 (9). S. 85–89.
8. Kharlamova G. An ecological-economic convergence: transition to sustainable energy. *Visn. Kyi'v. nac. un-tu im. Tarasa Shevchenka*. 2013. № 9 (150). S. 44–49.
9. Blaxekjær L. Ø. *New Practices and Narratives of Environmental Diplomacy*. 2016. URL : <http://www.e-ir.inf>.
10. Cooper A. F. *The Changing Nature of Diplomacy*. 2013. URL : <http://www.oxfordhandbooks.com>.
11. Dorsey K. *Crossing Boundaries: The Environment in International Relations*. 2014. URL : <http://www.oxfordhandbooks.com>.
12. Kravchuk N. Ja. Dyvergencija global'nogo rozvytku : suchasna paradygma formuvannja geofinansovogo prostoru. *Kyi'v : Znannja*, 2012. S. 127–128.
13. Bohan A. *Ekologichna dyplomacija : kompromisy mizhnarodnoi' torgivli*. *Zovnishnja torgivlja : ekonomika, finansy, pravo*. 2016. № 4 (87). S. 33–41.
14. *The Sustainable Development Goals Report 2017*. URL : <http://unstats.un.org/sgds>.
15. Veselov's'kyj A. I., Kononenko K. A., Aleksandrov O. S., Goncharuk A. Z., Cvjetkov O. G. Reformuvannja systemy zabezpechennja zovnishnih znosyn ta dyplomatychnoi' sluzhby Ukrainy : analit. dop. *Kyi'v : NISD*, 2015. S. 6.
16. Kornjev M. M. Teoretychne obgruntuvannja metodiv doslidzhennja konvergencii' ekonomichnyh system. *Menedzher*. 2014. № 2 (68). S. 49–55.
17. Shljahtun P. P. *Politologichnyj terminologichnyj slovnyk*. *Kyi'v : VPU «Kyi'vs'kyj universytet»*, 2015. S. 215.
18. Kissindzher G. Svitovyj porjadok. Rozdumy pro harakter nacij v istorychnomu konteksti ; per. z angl. N. Koval'. *Kyi'v : Nash format*, 2017. S. 284.
19. Communication «Delivering the benefits of EU environmental policies through a regular Environmental Implementation Review». COM(2016)316 final. URL : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT>.
20. Implementacija ekologichnyh zobov'jazan' v umovah dereguljacii' v Jevrops'komu Sojuzi: dosvid krashhyh praktyk dlja Ukrainy. *Analichnyj dokument*. L'viv : Resursno-analichnyj centr «Suspil'stvo i dovkilja», 2017. S. 9–16.
21. *Priorytety Jevrops'koi' komisii'*. URL : [www.http://ec.europa.eu](http://ec.europa.eu).
22. The costs of not implementing the environmental acquis. Final report ENV.G.1/FRA/2006/0073. URL : http://ec/europe/eu/environment/enveco/economics_policy/pdf/report_sept2011.pdf.
23. Attitudes of European citizens towards the environment. *Special Eurobarometer 416*, 2014. URL : <http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/publicopinion/index.cfm>.
24. Communication «Better Regulation : Delivering better results for a stronger Union». COM(2016)615 final. URL : <http://ec.europa.eu>.